

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष २, अंक ७]

शुक्रवार, जानेवारी २९, २०१६/माघ ९, शके १९३७

[पृष्ठे ४, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ८

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ५.— महाराष्ट्र झोपडपट्टीगुंड, हातभट्टीवाले, औषधिद्रव्यविषयक गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती व दृकश्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक कृत्यांना आळा घालण्याबाबत अधिनियम, १९८१ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम.	पृष्ठे १-४
--	---------------

दिनांक २२ जानेवारी २०१६ रोजी माननीय राष्ट्रपतींनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी, याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

प्रकाश हिं. माळी,
सचिव (विधि विधान),
महाराष्ट्र शासन,
विधि व न्याय विभाग.

सन २०१६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ५.

(माननीय राष्ट्रपतींची संमती मिळाल्यानंतर “ महाराष्ट्र शासन राजपत्रात ” दिनांक २९ जानेवारी २०१६ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

महाराष्ट्र झोपडपट्टीगुंड, हातभट्टीवाले, औषधिद्रव्यविषयक गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती व दृकश्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक कृत्यांना आळा घालण्याबाबत अधिनियम, १९८१ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अधिनियम.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते ;

१९८१ चा गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती व दृकश्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक कृत्यांना आळा घालण्याबाबत अधिनियम, १९८१ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या महा. ५५. राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली होती; आणि, म्हणून, त्यांनी दिनांक १ डिसेंबर २०१५ रोजी महाराष्ट्र झोपडपट्टीगुंड, हातभट्टीवाले, २०१५ चा औषधिद्रव्यविषयक गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती व दृकश्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक कृत्यांना आळा घालण्याबाबत (सुधारणा) अध्यादेश, २०१५, हा प्रख्यापित महा. २३. अध्या. २३. केला होता ;

आणि ज्याअर्थी, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) च्या परंतुकाअन्वये राष्ट्रपतींचे अनुदेश मिळविण्यात आले होते ;

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रुपांतर करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी,

भारतीय गणराज्याच्या सहासष्टाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

१. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र झोपडपट्टीगुंड, हातभट्टीवाले, औषधिद्रव्यविषयक गुन्हेगार, धोकादायक संक्षिप्त नाव व व्यक्ती व दृक्श्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक प्रारंभ. कृत्यांना आळा घालण्याबाबत (सुधारणा) अधिनियम, २०१५, असे म्हणावे.

(२) तो, दिनांक १ डिसेंबर २०१५ रोजी अंमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

२. महाराष्ट्र झोपडपट्टीगुंड, हातभट्टीवाले, औषधिद्रव्यविषयक गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती व दृक्श्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक कृत्यांना आळा घालण्याबाबत १९८१ चा सन १९८१ चा महाराष्ट्र अधिनियम, १९८१ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ मुख्य अधिनियम ” असा करण्यात आला आहे) याच्या पूर्ण ५५ याच्या पूर्ण अधिनियम क्रमांक ५५ याच्या पूर्ण नावाच्या पूर्ण नावाची सुधारणा. “ , दृक्श्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) ” या मजकुराऐवजी अत्यावश्यक वस्तूंचा काळा बाजार करणाऱ्या व्यक्ती ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १ मधील पोट-कलम (१) मध्ये, “ व दृक्श्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) ” या मजकुराऐवजी “ , दृक्श्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स), वाळू तस्कर आणि अत्यावश्यक वस्तूंचा काळा बाजार करणाऱ्या व्यक्ती ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम २ मध्ये,—

(एक) खंड (अ) मधील,—

(क) उप-खंड (चार) नंतर, पुढील उप-खंड समाविष्ट करण्यात येतील :—

“ (चार-अ) वाळू तस्करांच्या बाबतीत, ज्यामुळे सार्वजनिक सुव्यवस्थेस बाधा पोहोचेल अथवा बाधा पोहोचण्याचा संभव असेल असे, वाळू तस्कर म्हणून तो करीत असेल किंवा करण्याची तयारी करीत असेल, अशा कृत्यांपैकी कोणतेही कृत्य ;

(चार-ब) अत्यावश्यक वस्तूंचा काळा बाजार करणाऱ्या व्यक्तींच्या बाबतीत, ज्यामुळे सार्वजनिक सुव्यवस्थेस बाधा पोहोचेल अथवा बाधा पोहोचण्याचा संभव असेल असे, अत्यावश्यक वस्तूंचा काळा बाजार करणारी व्यक्ती म्हणून ती करीत असेल किंवा करण्याची तयारी करीत असेल, अशा कृत्यांपैकी कोणतेही कृत्य ; ” ;

(ख) स्पष्टीकरणामध्ये, “ प्रशासनावरील विश्वास गमावला जात असेल, ” या मजकुरानंतर, “ किंवा अत्यावश्यक वस्तूंचा काळा बाजार करून सार्वजनिक सुरक्षितता व शांततेत अडथळा किंवा दैनंदिन जनजीवनात अस्वस्थता निर्माण करीत असेल, व त्यामुळे अशा वस्तूंचा पुरवठा करताना कृत्रिम टंचाई निर्माण केली जात असेल आणि अत्यावश्यक वस्तूंच्या किंमतीत वाढ होऊन अंतिमतः महागाई वाढत असेल ” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल ;

(दोन) खंड (ई) नंतर, पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येतील :—

“ (ई-१) “ अत्यावश्यक वस्तूंचा काळा बाजार करणारी व्यक्ती ” याचा अर्थ, जी व्यक्ती समाजासाठी अत्यावश्यक वस्तूंचा पुरवठा करण्यामध्ये कोणत्याही रीतीने बाधा आणण्याचे कार्य करीत असेल अशी व्यक्ती, असा आहे.

स्पष्टीकरण.— या खंडाच्या प्रयोजनासाठी, “ समाजासाठी अत्यावश्यक वस्तूंचा पुरवठा

करण्यामध्ये कोणत्याही रीतीने बाधा आणण्याची कृती करणे ” याचा अर्थ,—

१९५५ चा
१०.

अत्यावश्यक वस्तू अधिनियम, १९५५ याच्या किंवा खंड (एक) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या इतर कोणत्याही कायद्याच्या तरतुदी, प्रत्यक्षपणे किंवा अप्रत्यक्षपणे विफल होतील किंवा त्या विफल करण्याकडे कल असेल अशा कोणत्याही रीतीने कोणताही लाभ मिळवण्याच्या दृष्टीने,—

१९५५ चा
१०.

(एक) समाजासाठी अत्यावश्यक असलेल्या कोणत्याही वस्तूंचे उत्पादन, प्रापण, पुरवठा किंवा वितरण अथवा व्यापार व व्यवसाय यांचे नियंत्रण करण्यासंबंधात अत्यावश्यक वस्तू अधिनियम, १९५५ अन्वये किंवा त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्यान्वये शिक्षापात्र असलेला कोणताही अपराध करणे किंवा अपराध करण्यास चिथावणी देणे; किंवा

१९५५ चा
१०.

(दोन) अत्यावश्यक वस्तू अधिनियम, १९५५ मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे किंवा खंड (एक) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या इतर कोणत्याही कायद्यात करण्यात आलेल्या तरतुदींच्या संबंधात अत्यावश्यक वस्तू असलेल्या कोणत्याही वस्तूंचा व्यापार करणे, असा आहे ;

१९५७
चा ६७.

(ई-२) “ वाळू तस्कर ” याचा अर्थ, जी एखादी व्यक्ती, व्यक्तिशः किंवा व्यक्तींच्या गटाचा एक भाग म्हणून, वाळूचा अनधिकृतपणे उपसा करणे, ती काढून नेणे, ती गोळा करणे, ती दुसऱ्या जागेवर ठेवणे, ती उचलून नेणे किंवा तिची विल्हेवाट लावणे आणि तिची वाहतूक, साठा किंवा विक्री करणे अशी कामे करीत असेल किंवा करण्याची तयारी करीत असेल किंवा अशा कामाशी संबंधित असेल किंवा त्यास अपप्रेरणा देत असेल किंवा खाण व खनिज (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९५७ अन्वये किंवा महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ अन्वये, वाळूच्या संबंधात शिक्षेस पात्र असणारा अपराध करीत असेल किंवा अपराध करण्याचा प्रयत्न करीत असेल किंवा अपराध करण्यास अपप्रेरणा देत असेल अशी व्यक्ती, असा आहे ; ”.

५. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १७ मध्ये,—

सन १९८१ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
५५ याच्या
कलम १७ ची
सुधारणा.

(एक) खंड (ब) मध्ये, सर्वात शेवटी असलेला “ आणि ” हा शब्द वगळण्यात येईल;

(दोन) खंड (क) मध्ये, सर्वात शेवटी, “ आणि ” हा शब्द जादा दाखल करण्यात येईल;

(तीन) खंड (क) नंतर, पुढील खंड जादा दाखल करण्यात येईल :—

“ (ड) महाराष्ट्र झोपडपट्टीगुंड, हातभट्टीवाले, औषधिद्रव्यविषयक गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती व दृक्श्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक कृत्यांना आळा घालण्याबाबत (सुधारणा) अधिनियम, २०१५ याच्या प्रारंभाच्या दिवशी किंवा त्यानंतर, कोणत्याही वाळू तस्करांच्या बाबतीत, ”.

२०१६ चा
महा. ५.

सन १९८१ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
५५ यामध्ये
कलम १७अ
समाविष्ट करणे.

६. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १७ नंतर, पुढील कलम समाविष्ट करण्यात येईल :-

अत्यावश्यक
वस्तूंचा कोणताही
काळाबाजार
करणाऱ्या व्यक्ती
विरुद्धचा
स्थानबद्धतेचा
आदेश, काळ्या
बाजारास प्रतिबंध
आणि अत्यावश्यक
वस्तूंचा पुरवठा
अधिनियम, १९८०
अन्वये नव्हे तर,
या अधिनियमान्वये
काढणे.

“ १७ अ. अत्यावश्यक वस्तूंच्या कोणत्याही काळ्या बाजाराच्या संबंधात, महाराष्ट्र झोपडपट्टीगुंड, हातभट्टीवाले, औषधिद्रव्यविषयक गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती व दृकश्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक कृत्यांना आळा घालण्याबाबत (सुधारणा) अधिनियम, २०१६ चा २०१५ याच्या प्रारंभाच्या दिवशी किंवा त्यानंतर, राज्य शासनाला किंवा त्याच्या कोणत्याही अधिकाऱ्याला, काळ्या बाजारास प्रतिबंध आणि अत्यावश्यक वस्तूंचा पुरवठा अधिनियम, १९८० अन्वये स्थानबद्धता आदेश १९८० चा काढता येणार नाही. ”.

सन २०१५ चा
महाराष्ट्र अध्यादेश
क्रमांक २३ याचे
निरसन व
व्यावृत्ती.

७. (१) महाराष्ट्र झोपडपट्टीगुंड, हातभट्टीवाले, औषधिद्रव्यविषयक गुन्हेगार, धोकादायक व्यक्ती व दृकश्राव्य कलाकृतींचे विनापरवाना प्रदर्शन करणाऱ्या व्यक्ती (व्हिडिओ पायरेट्स) यांच्या विघातक कृत्यांना आळा घालण्याबाबत (सुधारणा) अध्यादेश, २०१५, हा याद्वारे, निरसित करण्यात येत आहे. २०१५ चा २३ अध्या. २३.

(२) अशा प्रकारे निरसन झाले असले तरीही, उक्त अध्यादेशाद्वारे सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमाच्या संबंधित तरतुदीन्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा कोणतीही कार्यवाही (काढण्यात आलेली कोणतीही अधिसूचना किंवा दिलेला कोणताही आदेश यांसह) ही, या अधिनियमान्वये सुधारणा करण्यात आलेल्या मुख्य अधिनियमाच्या संबंधित तरतुदीन्वये करण्यात आलेली कोणतीही कृती, कार्यवाही किंवा, यथास्थिती, काढण्यात आलेली अधिसूचना किंवा दिलेला आदेश असल्याचे मानण्यात येईल.